

Punkter af Odense-Programmet. Naar Forslaget bliver fremlagt, vil det for det første rumme Forslag om at indføre frit Omvalg, hvilket er et væsentligt Punkt i Odense-Programmet, og dernæst vil det i hele sin Karakter være en Forberedelse til et Middel til den Grundlovsændring, som vel kan siges at være Kærnepunktet i Odense-Programmets Udtalelser om vore Forfatningsforhold.

Det ærede Medlem og hans Meningsfæller ville kunne spørge os: Men hvorfor da ikke gaa direkte til denne Grundlovsændring i Stedet for at prøve denne Forberedelse dertil i Forvejen? Jeg svarer dertil, at dette følger ganske naturligt deraf, at den nuværende Regering ikke sidder som Udtryk for et Flertal i Folketinget paa samme Maade som de foregaaende Regeringer i Aarene mellem 1901 og 1908. Dette Ministerium har ment, at det Folketing, vi i Øjeblikket have, ikke har Styrke til at føre en dybtgaaende Grundlovsændring frem, idet dette Folketing dels er valgt efter en uretfærdig Valgkredsordning og dels er delt i en lang Række af Mindretal, saaledes at det ikke kan antages at have den fornødne Kraft til at paatage sig en saadan Opgave som den, her er Tale om. Det nuværende Ministerium har ikke ment at kunne regne paa et fast Flertal her i Tinget for at gennemføre en vidtgaaende og betydningsfuld Grundlovsændring. Dette Ministerium sidder med parlamentarisk Ret, men det henter for en meget stor Del denne parlamentariske Ret fra sine Modstanderes Svæghed. Det Flertal, som samledes om Militærlovene i Sommer, har sprængt sig selv, har opgivet at være et Regeringsflertal, der kunde bære en Regering herhjemme. Det Ministerium, der sad forud for det nuværende Ministerium, har selv sluppet Tøjlerne — kan man vel til syvende og sidst nok sige —, sluppet dem i Følelse af, at de ikke magtede de moralske og økonomiske Vanskeligheder, hvori Landet i deres Tid var blevet ført ind. Det er Følgen deraf, at det nuværende Ministerium sidder, og det er fra de andres Stilling, at Ministeriet først og fremmest henter sin parlamentariske Ret. Men sidder Ministeriet med parlamentarisk Ret, sidder det ikke derfor med den Magt, som en Flertalsregering er i Besiddelse af. Det maa regne med de Grupper, som findes i Tinget, paa en anden Maade end et Ministerium, der har et fast Flertal bag sig. Dets mest nærliggende Opgave er netop

denne, at skabe et nyt Flertal her i Tinget ved nye Valg, som foregaa paa en retfærdigere Valgbasis end den, der forelaa, sidste Gang man gik til Valg. Men naar vi skulle søge Vejen til at skabe et saadant retfærdigt Grundlag for det kommende Valg, have vi fundet den Vej, vi her tænke at gaa, mest sandsynlig, den, som snarest kunde tænkes at føre til et Resultat. Om den begrænsede Grundlovsændrings Vej vide ærede Medlemmer, hvad den har været brugt til. Ærede Medlemmer vide, at atter og atter er Valgkreds-spørgsmaalet begravet ved Hjælp af den begrænsede Grundlovsændring. Paa dette bestemte Punkt og efter hele den Holdning, som Tingene have indtaget i saa Henseende tidligere, have vi ikke ventet, at denne Vej skulde være farbar. Derimod have vi uægtelig ment, at den Vej: at gaa til en midlertidig Valgkredsordning, vilde være en farbar Vej, og det vil den være, hvis ærede Medlemmer her i Tinget nu stille sig paa samme Maade i denne Sag, som de stillede sig forrige Aar. Hvis det ærede Medlem fra Æbeltoft og andre ærede Medlemmer, der i Fjor gav ham deres Tilslutning i dette Spørgsmaal, i Aar stille sig paa samme Standpunkt og ikke prøve paa at komme bort derfra ved at anvende den Fortolkningskunst, der desværre har været alt for blomstrende i dansk Politik i de sidste Aar — efter den ærede Ordførers Udtalelser har jeg for Resten Grund til vedblivende at vente, at de ville stille sig paa samme Standpunkt —, vil i Løbet af ganske kort Tid den midlertidige Valgkredsordning kunne være vedtagen i dette Ting med et overvældende Flertal. Saa vil den kunne føres op i Landstinget, og saa er der ringe Sandsynlighed for, at Landstinget skulde stille sig stejlt mod Folketingets Ønske i et Spørgsmaal, der i den Grad er et Spørgsmaal for Folketinget.

Men i Hælene paa en saadan midlertidig Valgkredsordning maa selvfølgelig følge en Grundlovsændring. Det ærede Medlem fra Æbeltoft og det ærede Medlem fra Nørresundby udtalte begge dette meget stærkt. Det ærede Medlem fra Æbeltoft stillede sig næsten som Fører for de 49 her i Tinget og gav en Art Tilsagn om at ville støtte Forsøget paa at faa ført en dybtgaaende Grundlovsændring igennem, saa vidt jeg da forstod. Jeg har hidtil ikke kunnet nære det Haab, at der i dette Folketing vil være Flertal for et alvorligt Forsøg derpaa. Har jeg taget fejl deri, glæder det mig, at jeg har taget fejl.